

הנחיות רפואיות מקדימות להחליט היום על המחר

הרפואה המודרנית פותחת בפנינו אפשרויות רבות להארכת חיים, אך הללו עלולות לגרום גם להארכת סבלו של חולה המתייסר בכאביו ללא תוחלת. לעיתים קרובות, החלטות בנוגע לטיפול רפואי מגיעות לפתחם של בני המשפחה כאשר יקירם כבר אינו יכול להביע את דעתו והם עלולים לפעול בניגוד לרצונו ולחוש חוסר אונים או מתח רב. אדם אשר יביע את דעתו מראש על דרכי הטיפול שהוא מעוניין בהן – יאפשר לטפל בו כרצונו וגם יקל מאוד על בני משפחתו שידעו את רצונו ויפעלו בהתאם.

מהו מסמך הנחיות רפואיות מקדימות?

כל אדם בישראל המסוגל להביע את רצונו בצורה ברורה וכשיר-משפטית יכול להביע את רצונו לגבי טיפול רפואי עתידי שיעשה בגופו על ידי מתן הנחיות רפואיות מקדימות. לדוגמה, אדם יכול להורות כי אילו יהפוך לחולה סופני ויאבד את הכרתו, יימנעו מביצוע החייאה בו. קיימים כיום מסמכים שונים של הנחיות רפואיות מקדימות וחוקי מדינת ישראל מעניקים תוקף מיוחד למסמך הנחיות רפואיות מקדימות הנחתם בפני רופא או אחות מוסמכת ומופקד למשמרת במאגרי משרד הבריאות.

האם מומלץ ונכון למלא הנחיות רפואיות מקדימות?

כן! בין אם התגלתה מחלה בגופך, בין אם הגעת לגיל מבוגר, הנחיות מקדימות יבטאו את רצונך בנוגע לטיפול רפואי עתידי ויסייעו לבני משפחתך המטפלים בך בקבלת החלטות. הנחיות רפואיות מקדימות מיטיבות לבטא כמה ערכי יסוד.

”לֵב אָדָם יַחֲשֵׁב דְרָפוֹ” (משלי טז, ט) – הגדרת ערכי ורצונותיי

הנחיות מקדימות מאפשרות לך להביע את רצונותיך לגבי הטיפול בך – על פי ערכיך, השקפת עולמך ודתך. הנחיות אלו מבטיחות שבעתיד ייעשה רצונך ומעניקות לך שקט נפשי בהווה.

”נִצֵּר בְּנֵי מִצְוֹת אָבִיךָ” (משלי ו, כ) – אחדות המשפחה

הבעת רצון מוקדמת תמנע מחלוקת בין בני משפחתך ביחס לטיפול הרפואי בך ותמנע מהם לחץ, מתח וחוסר אונים אילו יגיעו להתלבטות הקשה והכבדה מנשוא כיצד נכון לטפל בך. זוהי התלבטות שלעיתים קרובות מלווה בנקיפות מצפון עמוקות. בהירות רצונך לגבי הטיפול הרפואי בך תסיר ממשפחתך את הצורך להכריע ותותיר אחרי מותך משפחה שלמה ומאוחדת.

”הַחֶכֶם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ” (קהלת ב, יד) – הכנה לעתיד

במבט לעתיד, הנחיות מקדימות ידריכו את הצוות הרפואי להימנע מטיפולים לא רצויים ומייסרים ויחסכו עיכוב במתן טיפולים שלגביהם ניתנה הוראה.

”גַם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא עֲלֻמּוֹת, לֹא אֵירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי” (תהילים כג, ד) – העצמה אישית

תועלת גדולה מונחת בעצם העלאת הנושא לשיחה ולדיון מעמיק, בין בני זוג ובקרוב המשפחה. בנוסף, מילוי הנחיות רפואיות מקדימות, בתשומת לב ובהדרגה, הוא כלי המקדם את האוטונומיה שלך ואת ניהול מחלתך והטיפול בה.

האם חתימה על הנחיות מקדימות מותרת לפי ההלכה?

כן! הפסוק קובע כי **"לב יודע מרת נפשו"** (משלי יד, י) וההלכה מכירה ביכולת שלך לדעת מהו הטיפול המתאים ביותר עבורך. האדם הוא הסמכות הרפואית המכריעה לגבי הטיפול הרפואי בו כיוון שיש לו את ההיכרות המעמיקה ביותר עם עצמו. הרשות נתונה לך גם לקבוע את הטיפול הרפואי הרצוי לך, ורק במצבים קיצוניים ההלכה אוסרת או מחייבת טיפול מסוים. על כן, ראוי ורצוי למלא הוראות מקדימות. להרחבה עיינו במאמר מפורט באתר **צהר עד מאה ועשרים**.

האם אין בכך "פתיחת פה לשטן" ואני "מזמין" צרות?

לא! התשובה לשאלה זו ניתנה כבר בימי קדם. כאשר חלה חזקיהו מלך יהודה, פנה אליו הנביא ישעיהו ואמר לו **"צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה"** (מלכים ב כ, א), כלומר הציע לו לצוות לבני ביתו מה יעשה עימו לאחר מותו. כאמור, יש חשיבות ומשמעות ערכית ומעשית להנחיית המטפלים בך בנוגע לרצונות ולערכים שינחו את הטיפול הרפואי. הדבר דומה לעשיית ביטוח רפואי, קניית קבר מחיים, כתיבת צוואה ועוד, שבנוגע אליהם כבר כתבו גדולי הפוסקים שאין בכך משום פתיחת פה לשטן. להרחבה קראו תשובה מפורטת.

כיצד נבצע זאת בפועל?

בהדרגה! הורידו וקראו את טופס ההנחיות המקדימות מאתר משרד הבריאות ופנו לאחות מוסמכת או רופא משפחה המכיר אותך. הקדישו לכך זמן ותשומת לב ושתפו את בן או בת הזוג בתהליך. לאחר מילוי ההנחיות שתפו את בני המשפחה בהחלטות שקיבלתם.

מדוע חשוב להתייעץ עם 'צהר עד מאה ועשרים' במהלך מילוי המסמך?

במהלך מילוי המסמך עולות שאלות אתיות והלכתיות. כגון: האם חובה לבצע החייאה או הנשמה? האם חובה להאריך חיים בכל מצב, גם במחיר סבל והטלת עומס עצום על המשפחה? האם וכיצד לשתף את בני משפחתי? מהו היחס לטיפול פליאטיבי ושיכון כאב? האם להורות על השארתי בביתי ולהימנע מפינויי לבית חולים בכל תנאי ובכל מחיר?

בידינו הכלים לענות על השאלות ולהדריך את החותם בהתלבטויות אלו.

אל תישארו לבד!
אנו נסייע לכם בקשב רב ובתשומת לב רבה.

פנו אלינו באמצעות האתר: ad120.tzohar.org.il
או בפניה למוקד *9253

שאלות מנחות, עצות מעשיות והמלצות למילוי

להלן שאלות הנחיה עצמית העשויות לסייע בחשיבה ובשיח אישי ומשפחתי במהלך מילוי הנחיות רפואיות מקדימות. הקדישו לכך תשומת לב, ריכוז ומחשבה. שתפו את בן או בת הזוג במחשבותיכם ועשו זאת בהדרגה וללא חיפזון. ההמלצות וההדרכות כתובות בלשון זכר, אך פונות לשני המינים.

ערכי יסוד

1 | מה חשוב יותר בעיניך: איכות חיים או הארכת חיים? (חשוב: האם יש דבר מה שאינך יכול לחיות בלעדיו ומהו? אילו "מתנות" מקנה לך בריאותך? במה זה תלוי?)

2 | האם אתה מעוניין להימנע מסבל גם במחיר ריכוז וערנות או שתעדיף להישאר צלול ככל שניתן? (חשוב: כיצד אתה מתמודד עם כאב היום ומה אתה מעריך שיהיה בעתיד? מהו המצב הנפשי שאותו לא אוכל לשאת ותבקש להימנע ממנו בכל מחיר?)

3 | עד כמה חשוב לך לשמור על עצמאות ותפקוד ככל שניתן? (חשוב: עד כמה חשוב לך לעשות דברים באופן עצמאי, כיום ובעבר? האם חשוב לך להיות מסוגל להאכיל את עצמך עד יומך האחרון? האם תוכל לשאת מצב שבו יצטרכו לסייע לך בניקיון ובהגיגה? האם חשוב לך להשתתף בפעילות קהילתית?)

4 | עד כמה חשוב לך להיות בבית בימיך האחרונים? האם תעדיף זאת גם במחיר טיפול רפואי פחות אינטנסיבי?

מינוי מיופה כוח רפואי

1 | במידה שלא תוכל לקבל החלטות עצמאית - מיהו האדם שתמצא שיהיה מיופה כוח עבורך? (חשוב על: זמינות, היכרות עם רצונותיך וערכיך, החלטיות ורוגע תפקודי, אמון וביטחון, האם הוא/היא יסכימו להיות מיופה כוח? האם יוכל לבטא את רצונותיך בצורה מותאמת?)

2 | כאשר מיופה כוחך מחליט עבורך - עד כמה חשוב לך להיות שותף בקבלת החלטות בעניינך? (חשוב: האם

מעורבות תועיל עבורך? האם כדאי שמיופה הכוח יפעל לפי עצת המטפלים בך? האם תסייע או תפגע בקבלת ההחלטות בעניינך? האם מעורבותך תטיל עומס על המטפלים או תסייע לטפל בך?)

מעורבות בני המשפחה המטפלים

1 | האם למלא הנחיות מפורטות מאוד או להשאיר למטפלים בך חופש החלטה ומחשבה?

2 | האם להורות לבני המשפחה כי רק הם יטפלו בך או לאשר להם להכניס לביתך עובד זר או להעבירך למוסד סיעודי?

המלצות למילוי

1 | התייעצות הלכתית: בפרק "הוראות אישיות שאינן מנויות לעיל" ניתן להוסיף סעיף בנוסח הבא:
כאשר תצטרך להתקבל החלטה רפואית בענייני, בעת היותי חולה הנוטה למות או בשלב סופי, ובמידה שמגבלות הזמן יאפשרו זאת, הנני מבקש להתייעץ עם "צהר עד מאה ועשרים" ו/או עם רב שלדעת בני משפחתי/מיופה כוחי דומה בפסיקותיו וגישתו לרב שבחרתי, ולתת להמלצתו משקל ככזו המשקפת את רצוני. אבקש כי בני משפחתי/מיופה כוחי ישקיעו מאמץ סביר בקיומה של התייעצות כאמור. אם הדבר לא יסתייע, לא יהא בכך כדי לשלול את כוחם של בני משפחתי/מיופה כוחי.

2 | לרשימת ההמלצות המלאות עיינו באתר הבית של צהר עד מאה ועשרים.

